

Zoli újra tölt, koccintanak — szinte vidáman.

— Te sosem iszol, Bébi?

Bébi megvonja a vállát:

— Nagyon ritkán. Valakinek kell vezetni, ha a másik iszik.

— Legalább valamire jó vagy! — pattan ki belőle, mint az okádék. Olyan is utána a szája. Lám, nem sikerült benn tartani, lám nem sikerült.

Látószögébe kerül a sötét alak a heverőn, most szégyelli el magát igazán. A néma, halk meleg mögötte. Kihallgatta. Nem bírja tovább, feláll, a vé-cére megy.

Kacagásra tér vissza, megzavarodik. Ellene fordultak, míg odavolt? Zoli mesél, talán mégsem. Leül, rágyújt. Nem iszik többet.

— Jó, jó, morgunk, panaszkodunk, de azért nézzünk körül. Itt ülünk négyen, nagyjából mind harmincöt évesek, és a társadalom mindönket felelős, vezető beosztásba helyezett. Megbízna bennünk.

— Karcsi csak tanár — teszi hozzá Bébi.

Hirtelen elfordítja a székét, egyenesen a sötét folt felé fordul:

— Mondd, Dóra, te mivel foglalkozol? Mit csinálsz azon túl, hogy kihallgatsz minket?

Szégyenkezve gondolt arra az estére, annyira, hogy hamar kiesett az emlékezetéből. Jóval később, amikor páriját faggatta a történekről, Dóra csak mosolyogva ingatta a fejét.

NAGY GÁSPÁR

ZöldErvin — Tübingenből

Ültem a 22-es buszon, és a gyér megvilágításban egy Népsport fölé hajoltam. Ilyenkor, október közepe táján, este negyed tizkor már mindenkinek jut ülőhely, nincsenek mázsás hátizsákkal ricsajozó turisták. Csend van, béke van. Csak a motor köhécsel föfelé az emelkedőn. És gyér a világítás; a szemem majdnem kiesik az erőlködéstől: az újság második oldalán a Területi Bajnokság Bakony-csoportjában gólarányt számolgotok. Hajszálynira azonos az egykor szebb napokat látott Fűzfő és a meglepetésekre is kész, hazai pályán pedig verhetetlennek látszó Répcelak gólkülönbsége. Csak a több rúgott gól dönt — pillanatnyilag — a Fűzfő javára. Majd robbant a szénsavgyár — gondolom. De ez még viccnek is rossz, jól emlékszünk a jó néhány évvel ezelőtti robbanásra, amikor a gyár fele a levegőbe repült, a fél ország meg patronok híján klóros vizet ivott — és halottak is maradtak a csatatérhez hasonló gyárudvaron. Ha mondjuk a Fűzfő „robbant”, akkor meg végképp bealkonyult a Balcsinak, a környezetvédők kivándorolnak, és a Titicaca-tóról írnak vészjósló prognózisokat. De bizzunk abban, hogy a két robbanásveszélyes üzem kitűnő futballistái a zöld gyepen kísérik meg a feljutást a nemzeti bajnokság második vonalába. Így töprengtem és némiképp keseregtem a Csorna (Csornaja) gyászos szereplésén, amikor a fölfelé erőlködő busz meglehetősen drasztikusan fékezett; fejem legalább hetven fokot előre billent, majd a fizika törvényeinek

engedelmeskedve visszafele is megtette ezt az utat, sőt a lendület gyönyörétől még hátra bukott, mint aki egy jókora ütést visz magával emlékebe. Egy hatalmas hangszertok nyomult fel az átkozottul szűk ajtón. A tokhoz egy törékeny, hosszú hajú leányzó tartozott, akin látszott, hogy alaposan kimelegedett a futástól, s épp végszóra dobbantott a megállóban. Gondolható, milyen imát mormolt a hazafelé vágató sofőr, amikor fékeznie kellett a kóbor utas miatt. Egy pillanatra kifelé pillantottam, hogy a történetek helyszínelését elvégezzem; a lány döccenésekből és a szokottnál nagyobb kinti fénycsóvákban arra következtettem, hogy a *Villamosok Éji Menedékhelyénél* járunk. (Ezt korábban egy kiérdemesült kalauznőtől hallottam, s mindig vágytam, hogy leírhassam — most megadatott az alkalom.) Tehát a REMIZ-nél. Itt szállt fel a hosszú hajú lány, de arcát még nem tudtam szemügyre venni, mert irtóztató gyorsasággal el kezdett rohanni a busz hátsó vége felé. Ő is csak a fizika törvényének engedelmeskedett — mint a vad fékezésnél az én szegény fizem —, ugyanis a pilóta a vakmerőbb FORMA 1-es nagyagyúkat utánozta: kilótt a néptelen úton, s a lány alól egyszerűen kihúzták a szőnyeget, ezért rohant hátrafelé, felém, de akkor is óvatosan tartva az aránytalanul nagy hangszertokot. Az utasok figyelték az elzúgó lányt, aztán megnyugodtak, aludtak tovább, mert láthatták, hogy a busz vége szilárd, ott megáll a lány és a nagy fekete doboz is. Így történt. A hosszú hajú hölgyet és talányos hangszertartóját nem zavarta a kényszerű futás, határozott léptekkel megkeresték az egyetlen üres helyet: mellettem. Ez akkor történt, amikor feladva a meddő gólarányszámítást, az újság hátsó oldalán Korcsnoj lélektani hadviseléséről akartam valami zseniális okfejtést olvasni. Megzavart csöppet, hogy az órási hangszertok közénk került, így a hölgy arcából még mindig nem láttam semmit, nem beszélve arról, hogy bal felől elég forradalmi hévvel oldalamba nyomult a szörnyű monstrum. Próbáltam odébb húzódni, és ezt olyan félreérthetetlen rosszállással és nyögdcésléssel tettem, hogy az ifjú hölgy értett belőle; a tokot, mintha csak tíz deka lenne, lány mozdulattal kiemelte közülünk, és maga mellé, a busz olajos padlójára tette. Láthatta, hogy megnyugszom ettől az akciótól, és kedves kíváncsisággal nézek a gumipadlón heverő feketeségre, mint egy jókora kutyára, amelyikről a gazdi már levette a szájkosarat. „Nem harap, nem mar a vesédbe” — pillantott rám. Kimondottan átszellemült, zenészarcot véltem felfedezni az itt-ott gondosan megdolgozott, ilyen-olyan krémek alól is izgatóan egyedinek tűnő arcból. Szóval nem volt tucatarc: határozottan különös elrendezésben, szögben és ívben helyezkedett el mindaz, amire figyelmünk tapad: tehát a két szem, az egy orr, és az egy száj, ezt azért mondom, mert ahogy néztem a lányt, nem csodálkoztam volna, ha három orra és két szája van, és még mondjuk, az egyik füle is ott pirul a homlokán. Ezt azért is tudtam rögtön elképzelni, mert szép hosszú hajától a feltehetőleg elvörösülő fülek nem látszottak, és én szerettem volna valami illendőt sügni ennek a hatalmas hangszertokkal rendelkező ifjú hölgynek. A Labanc utcánál járhattunk, amikor egy szép kötésű könyvet vett elő és felnyitotta valahol a közepén, ahol egy ismeretlen várost (kanyargó folyó, háttérben magas hegyek) megőrkítő képeslap volt az alkalmi könyvjelző. Láttam a méla megvetését, ahogy átpillantott a kezemben zizegő Sportra, gyorsan a semmitmondó sakk-kommentár végére értem és szinte élvezkedve a helyzetemben — hogy a legkitünőbb sajtóterméket böngészem —, elkezdtem a leányzó légzésterébe férközni; újra lapozgattam az újságot, és az érdekesebb címeknél és képeknél az orra alá csúsztattam a lapokat, és figyeltem a hatást: *Beloberk Éva* (kedvenc, gazella mozgású kosarasom) *kosárra dob, így bünteti régi csapatát*; *Fradi—Lajosmizsei Dózsa (edzőmérkőzésen 13:2)*, a nézőszám több, mint a legutóbbi Volán—Csepel meccsben; *Siska Xénia gátak és szorgalmas gátlók között*; *Meglepetés az Izvesztyija Kupa nyitómérkőzésén: Csehszlovákia—Szovjetunió 4:3*. Láttam, hogy azt olvassa, amit szerettem volna, de teljesen szenttlenül, egy csöppet sem hozza izgalomba a Fradi 13 gólja, sem

Beloberk, ahogy finom eleganciával, tempóból elengedi a labdát. Amikor ezt a nyilvánvaló incidenst végrehajtottam, egy csöppet megnyugodott a lelkem: az ember nem él hiába, az önérzetén esett csorbát, ha alpári cszközökkel is, de kiköszörüli. Úgy láttam, hogy most az ő lépése következik, mert közelebb húzódott hozzám és a fény felé emelte a kinyitott könyvet, amelyben (számomra tökéletesen kínaiul) olvasható volt rengeteg zenei kifejezés, a főbb fejezet-címekből csupán a *tonika* szó rémlett valahonnan. A lány is látta, hogy dolgoztatom a szemem, de főleg az agyamat, ezért fordított, ahol egy fehér lapra fekete filctollal ez volt fölvésve: „*Pálmát ne szánjatok cserépedénybe*” — hosszasan nézte ő is a szöveget, mint aki mereng, hogy ki is tette ezt a könyvébe, és főleg azon, hogy kitől is van ez a szép idézet. Én is tőprengtem, mert valahonnan „ismerősnek” tűnt a mondas, aztán az ablakra ragasztott felvételi hirdetésre tapadt a tekintetem, ahol meg ezt olvastam: „*Gyertek fiatalok a BKV-hoz, kiemelt fizetés, munkaruha és egyéb kedvezmények!*” És ekkor a lány meglökött véletlenül a könyökével, ettől zavart lett, én meg, mint aki folytatást vár megkérdeztem:

— Te írtad? — Nem. Még Hölderlin, talán még Tübingenben, ahonnan ez a képeslap való. — És előhalászta a könyvből Tübingen látképét. Meglepett, hogy milyen szép hangja, egészen mély hangja van ennek a törékeny lánynak, és főleg az, hogy válaszolt. Azt már nem mertem megkérdezni, hogy ki az a Hölderlin nevű főszer, aki leírta, a virágcserepre és a pálmára vonatkozó nézeteket. Nyilván valami költő, azoknak van mindig bajuk a cserépnagysággal. Pedig ha tudná ez a Hölderlin, hogy a Fény utcai piacon mekkora cserepeket lehet vásárolni, mindjárt nem elégedetlenkedne! Ezt azért tudom, mert a feleségem igazi szakértő, időnként harang nagyságú virágcserepekkel toppan be, meg egy mázsányi feketefölddel, természetesen a taxis még cserepes felárat is számol, szóval mondhatom, torkig vagyok az egésszel. Ha nem volnék annyira pacifista, hát legszívesebben eme harangokból ágyút öntenék Gábor Áronnak, és ezzel is fel lenne *virágozva* a lakás. Ajjaj — még énekelnék is hozzá!

— Aha, szóval Hölderlin? — de nem is annyira kérdőn, hanem inkább megnyugvással fordultam a lány felé. Mint akinek szintén a szája szögletében volt már a megfejtés, de aztán udvariasan átengedte. Passz! A felfutó balhátvéd mindenkor kockázathat, de egy Hölderlinben nem érdemes tévedni. Olyan nyugodt lettem, mintha egy zsák Elenium keringene bennem. Akárki is ez a *ZöldErvin*, nem vagyok róla valami nagy véleményyel! Csak a pálmák és a cserepek érdeklik! Engem egyre jobban a hosszú hajú hölgy, állapítottam meg magamban. A *Vizműveknél* egy testes, ősz hajú, világos öltönyt és fekete nyakendőt viselő férfiú szállt le. Hatalmas aktatáskája lavinaként zúdult utána. Feltűnt a pofa gondterhelt, némileg büntudatos képe, mint aki fontos ügyekben forgolódik, de szívesebben üldögelne otthon egész nap, s akkor nincs frusztrációs élmény, sem büntudat. Innen a busz érezhetően könnyebben gurult fölfelé. A Campingnél egy lélek se szállt le: végérvényesen itt az ősz, gondolhatta egy-két felsőhajtó utas. S ekkor az egyik lágyabb kanyar után a lány mellett levő hangszertok, felrúgva minden prűderiát, szabályosan feltárukkozott; kattant valami zár, szakadt valami szerkentyű, és kinyílt a szokatlan színház: három szál ismeretlen virág — fekete-sárga császári színekben pompázva — csúszott az olajos padlóra. Különben teljesen üres volt a buja bársonybélésű tok. A lány halk sikkantását a busz köhécselő-krákogó basszusától valószínűleg csak én hallottam. Láttam, fölemelkedve, ahogy először a szétcsúszó növényzet után kap, és csak utána próbálja a szétnyíló tokot az útból beljebb kényszeríteni. Bosszanthatta, hogy mindezt látom — akaratlanul is, no meg az eddigi arcátlanságokat mégcsak fokozandó — szinte felegyenesedek ültömből és túlordítom a motorzúgást:

— Kisasszony, gyönyörű virágai vannak! Ezek ám az ÉG angyalainak a *föltámadásra* hívó harsonái! És milyen frissek, mintha csak most nőttek volna

abban a bársonyos tokban! — éreztem, hogy az intonációt ennyivel be is érhetem, mert a lány örült zavarában már csaknem a sírással küszködött, és a hosszúra nőtt fekete-sárga növényzetet, amely csak első felületes benyomásom szerint látszott virágnak, próbálta visszaterelni a bányaként tátongó óriás dobozba. Ilyen növényt még soha sem láttam, de ilyen gyönyörű bársonyú hangszertokat sem. Sikerülhetett a művelet, mert a lány fölegyenesedett, valósággal kihúzta magát, haját a felém eső arcoldalról, amely eddig inkább harcvonalnak számított, lazán föllebentette, hátra csapta s hozzám fordult:

— Ugye nem látott semmit?! És ha mégis így lenne, akkor a kedvemért elfelejti — szárnyalt az altból induló hang egyre magasabbra.

— Így lesz! Semmit se láttam, de mindenre emlékezni fogok — hadartam. — Álomban is ezek a kimondhatatlanul furcsa...

Lassított ismét a különben már régóta csigalassúsággal vánszorgó busz; legalább egy tucat kiskatona erősen kapatos állapotban imbolygott, hangosan énekelgetett a megállóban. Feltornázták magukat egy rövid időre; úgyis hamarosan leszédülnek a laktanyánál. A leányzó láthatóan rosszul viselte, hogy a buszban fogy a levegő, és több szempár részeg fényben ragyog rá, sőt némelyik még kihívón fixírozza is. Szép csendesen kinyújtotta bal karját és átölelte a fekete hangszertokat, jobb kezével meg hármat koppintott a térdemen, mint-ha a reflexeimre lenne kíváncsi. Ha ez nem jel, akkor semmi sem! A zeneelméleti vagy afféle könyv visszavándorolt a helyes kis táskába, erről azonnal átláttam a helyzetet, hogy leszállási kísérlet történik hamarosan. Valóban, a lány szélesebben fölkel és a hangszertokkal elindult az első ajtó felé. Én is kijebb csúsztam, és tátottam a szám, mert elővette a felszállásnál gondosan kezelt, lyukasztott buszjegyet, szemeit körbehordozta, és a közönség szapora pillogásától övezve a használt, de még a végállomásig használható jegyet a lyukasztóba csúsztatta. Aztán jelzett és nyugodtan várakozott. Örömmel nyugtáztam, hogy egy bölcs és humanus szokás startjának szemtanúja vagyok. Csak azt nem értettem, miért száll le itt a lány ezzel a félelmetes nagyságú és különös tartalmú hangszertokkal? Itt a Ságvári-ligetnél, ahol valóban leszállt a teljesen néptelen megállóban. Még láttam, ahogy tanácstalanul álldogál, majd elindul a murvával felszórt úton az Úttörővasút felé. Arra gondoltam, ha éjszaka is járnának a szerelvények, biztos egy kis utazgatásra határozta el magát, és kegyeleti célból meghatározott helyen kidobja a fekete-sárga, ritkaságú növényeket (esetleg mégis virágokat). De mintha csak sejtettem volna: éjszaka alszanak az úttörők is. Ezt egy hét múlva tudtam meg a bűnöző képű nyomozótisztól, akinek mindent elmondtam, mit tapasztaltam akkor este.

Mert a lány eltűnt. Nevét se írták ki az újságokban, csak azt, hogy nagyon keresik, és különös ismertetőjele az az általam is megcsodált és furcsának tartott hangszertok. Elmondtam, hogy milyen virágokat rejtegetett magában a bársonyos doboz, s milyen zavart volt a hölgy, amikor ez kiderült. A bal térdem kihívó megkocogtatásáról hallgattam, nem akartam a lányt fölösleges kérdések elé állítani, ha mégis előkerülne. Persze erre semmi esélyt nem láttam, akár fogadást is köthettem volna a bizalmatlanságomba foglalt Bűnüldöző Szerv képviselőjével. Mert úgy láttam, hogy szokott ilyen fogadásokat kötni, de a szeme állása nem sok jót ígért. Egy meglehetősen rossz hírű presszóban, közel a csodálatos szépségű krisztinavárosi templomhoz, kérdezgetett a lányról. Vendége voltam — a Szerv vendége — egy kávéra, s kis unszolásra később a konyakot is elfogadtam. Magam is abban a reményben ültem le ebben a környezetben, hogy hátha itt!, több hasznosítható momentum jut eszembe, ami talán a lány nyomára vezet. Sokadszorra futottam neki a szinte időtlen történetnek, amikor egy váratlan közbekérdezéstől elkezdett bennem nyúszítani valami; föltámadt a gyanú, mivel egyedül én jelentkeztem önként, én meséltem el ezt a történetet, ami most itt fekszik az asztalon, mint egy irodalmi alkotás, és a szűrős szemű, tévedhetetlen szerkesztő közbekérdez:

— És ugye ön is leszállt, mert borzasztóan izgató, hosszú combú és látszólag tanácstalan elvtársnőről volt szó eddig? Mit mondhattam erre a fortélyos rendőrirodalmi fordulatra, amely az elvi meggyőzés minden válfajától több mérföldnyi távolságra esett.

— Hogyne — így volt pontosan! Képzletben leszálltam. A buszon történetek után csakis ezt tehettem. Leszálltam, átötlettem a lányt és indultunk a murvával felszört úton... És a busz robogott velem tovább. Most már tudom: hiba volt nem leszállnom, mert akkor tán még most is azzal a lánnyal vagyok és nem mesélek magának.

— Ebben maradunk! — válaszolta nevetve. — Jó éjt!

„*Ismét megérkeztünk Leverkusén bácsi háza elé, és Adrian kinyitotta a kaput.*” Akkor éreztem, hogy engem a hatóság szépen átejt, műveltnék satírozza magát: úgy tesz, mintha ő volna dr. phil. Serenus Zeitblom, aki nem az én Népsportomból startol. De mit szőrözünk ezzel, nyugtattam magam az elvete-mült gyilkosok modorában. Járjuk végig az utat!

És elképzelttem a nőt, a lányt, a kisasszonyt, az anyámat, a feleségemet, a lányomat, az összes törvénytelen lányomat és törvényes szeretőmet feldarabolva egy BKV busz lüktető gyomrában: a hangszertok bársonyán egy akós vér. Mert aki élt, s ön ért paruszkai, szóval mondhatnók úgy is: *szmertyelno ranyen*, tehát vége a dalnak: *halálos sebet kapott*, mint Puskin ama párbajban. Lehajtottam a fejem, két kezembe vettem szinte, és szerettem volna legurítani Nagykovácsi felé. Mert menthetetlennek látszott a helyzetem. Az önkéntes száműzetés valamit segített volna, éppen ezt latolgattam, amikor az újságok szerint előkerült a lány és egy haja szála se őszült meg. „Pedig nagy története akadtak” — így tolmácsolta őszinte elismerését a Szerv. Hátborzongató, félelmetes története, míg előkerült!

Nekem csak ezután meséli el. Ma bejön ide a klinikára és meglátogat. Már egy hete erre a találkozásra készülünk, tréningezünk az orvosossal. S ha jól megy minden, szépen végighaladunk az ő történetén — melyet természetesen majd továbbmesélek! —, akkor két ápoló behozza a fekete hangszertokot, az ágyam mellé állnak, s én belenézek a bársony szívébe. Aztán belefekszem, a fekete-sárga virágok mellett még bőven elférek. Csapódnak az ajtók, ereszkedik lefelé a lift. Könnyedén cipel a lány. Megáll valahol, pénzt csörget, aztán egy friss Népsportot csúsztat a tokba. Táplál és elvisz. Ő az egyik alördög lánnya. Most határozottan lóbal a város forgatagában, aztán egy buszra száll velem. Valakikkel beszél, akik biztatják, tegyen csak úgy, ahogy akkor volt, akkor este, amikor fölszállt és mellém ült. Amolyan helyszínelés. Kiszólok, kisu-togok a tokból, hogy nem jó az egész, most úgy érzem, ebben a bársonyos sötétben délelőtt lehet, s nem este negyed tíz, nem ugyanaz a buszcsengő hangja, s nem is biztos, hogy egy 22-esen ülök, azaz kuporgok. Egy szerencsétlen *Zöldervin-hölderlin* örökre összegubancolva, mert a vak szerencse se kísérti! Most olyan ez a busz, ez a tok, mint egy — Isten tudja, ki által finanszírozott — *Balsorskereskedés*; az ember csak betér, és rögtön megkapja a maga sorsát. Ilyeneket gondoltam a zizegő Sport friss nyomdaillatába takarózva. Olvasni abban a sötétben képtelenség, pedig az illatból is csupa érdekes hír ígérkezett! Elfogott a keserűség és kiüvöltöttem, hogy a *felelősség elképzelhetetlen szabadság nélkül*. Már nagyon régen olvastam valahol, amikor még a Sporton kívül főleg cseh regényeket és filmeket használtam ismereteim bővítésére. Ez a mondat most csak úgy kiugrott a számból, pedig fiatal koromban, úgy a hatvanas évek vége táján néztem (be) magamnak. Az üvöltést szorgalmas cipelém jól hallotta, megismogatta a tokot és visszaszólt: — Épp ez az, erről fogok mesélni, csak érzünk a helyszínrre. Valahol a Kuruclesi út táján járhatunk. Nyöszörgött fölfelé menetben a rabszállító.

A lány története akkor kezdődik, ha kiszállhatok a tokból, ha kattan a zár. Mindent elmond. Így ígérte.